

NAŠ GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne štev. 1 Din.

„NAŠ GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Četrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

===== Oglasi po ceniku. =====

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta štev. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema in podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

F. Pirkmajer (Slov. Bistrica):

Službena pragmatika — prehodnja določila.

Ravno glede člena 230. vlada med državnimi nameščenci veliko razburjenje, ker je pač vsakdo mnenja, da v tem členu stojijo trdine, katere je treba na vsak način omiliti, predno postane načrt zakon. Vsi smo si v svesti, da bo državna uprava počna, ako bo imela nastavljeno dobro izvolano in izvežbano uradništvo. Toda ne samo predizobrazba naj bo predpogoj za boljše napredovanje, temveč tudi položen strokovni državni izpit in dokazan uspeh v službi naj bodo nekako merilo za one že nastavljene uradnike, ki spadajo po členu 230. v takozvano prehodno dobo. V tem oziru hočem sledeče pojasniti:

Dosedaj je veljalo po bivši avstrijski pragmatiki načelo, da so bili uvrščeni certifikatisti, oziroma oficijanti v isto kategorijo državnih uradnikov, za katero so položili strokovni izpit. Tudi drugim se je dovoljevala tuptam izjema. So na primer računski uradniki, katerim se je pregledala predpisana šolska izobrazba, ker imajo samo pet ali šest gimnazij, a so položili predpisani računski izpit, uvrščeni so pa v kategorijo C, za katero je predpisana matura. Potem so poštni uradniki, ki so bili certifikatisti brez predpisane šolske izobrazbe za to stroko; so pa ravno tako uvrščeni v kategorijo maturantov C. Tako so tudi davčni uradniki - certifikatisti

uvrščeni v kategorijo D. Potem so pisarniški uradniki pri sodnijah, ki so večinoma certifikatisti — pa tudi oficijanti in nimajo šolske izobrazbe v sedaj zahtevanem merilu, pač pa so položili strokovni izpit, kateri se je zahteval takrat.

Vse te navedene kategorije so položile strokovni izpit računski uradniki računski izpit, davčni uradniki davčni, poštni uradniki poštni in pisarniški uradniki pisarniški ali celo zemljeknjižni izpit. Brez teh izpitov bi ne mogli postati definitivni uradniki.

Vsem tem omenjenim preti po členu 230. nevarnost, da bodo pomaknjeni nazaj — da, celo, da postanejo po temeljni plači poduradniki. Torej bi postali vsi tisti davčni uradniki, ki služijo 20, oziroma 10 let, a nimajo predpisanih (recimo 6 ali 8 gimnazijskih razredov — kolikor se bo pač zahtevalo za to stroko), po temeljni plači pisarniški uradniki, torej kategorija IV., in vsi gavčni, poštni in pisarniški uradniki, ki nimajo štirih srednjih šol, bi dobivali plačo po V. kategoriji, je kreirana za poduradnike.

Če pomislimo, kako težko in odgovorno službo opravljajo ravno ti uradniki in s kako vestnostjo in natančnostjo so se poprijeli službe ob prevratu, torej v najvažnejšem času, ko je manjkalo uradništva, pridemo pač lahko do zaključka, da bi se vsem tem zgodila vnebovpijoča krivica. Službena pragmatika mora na vsak način zadostiti onim, ki so v svoji kategoriji položili strokovni izpit, ker so si to pravico

že s prejšnjimi zakoni pridobili. Kar se pa tiče šolske izobrazbe, mora imeti službena pragmatika pred očmi, da skrbi za bodočnost, ne sme pa škodovati onim, ki so dosedaj z manjšo predizobrazbo opravljali svoje posle. Tega načela so se strogo držale tudi druge države. In baš iz teh razlogov apeliram na Osrednjo Zvezo in na vse uradniške poslance, da se člen 230. spremeni s sledečim besedilom:

1.) Državni nameščenci, ki služijo 15 let v stroki, za katero nimajo predpisane šolske izobrazbe, dobivajo temeljno plačo po isti kategoriji, kateri pripadajo po službeni stroki.

2.) Državni uradniki, ki so do dne, ko se ta zakon objavi, položili strokovni izpit, dobe temeljno plačo po isti kategoriji, kateri pripadajo po službeni stroki.

3.) Državni uslužbenci, ki so do dne, ko se ta zakon objavi, dosegli čin definitivnega uradnika in nimajo predpisane šolske izobrazbe in ne strokovnega izpita, pač pa 20letno službo, se uvrste v kategorijo IV.

Člen 232. se naj glasi: Za prevedenje po členu 230. se vojna letar računajo kot 18 mesecev in sicer za Srbijo in Črno goroleta 1912. in nadaljna, za ostale dele države leta 1914. in nadaljna do vštete ga leta 1918.

Dr. Fr. Z. (Ljubljana.)

Kako je bilo dalje.

(Dalje.)

Okrajnega tajnika, starega, že vsega trdega moža, je nekoč sunil z vso močjo v hrbet, hoté ga vreči iz pisarne. Sreča, da so prišla vrata vmes, ker drugače bi bil tajnik zletel doli čez strme kamenite stopnice in se nedvomno ubil, ali pa vsaj pošteno polomil! Tudi na druge ljudi je včasih kričal kot besen.

Nekoč se ga je neka ženska tako prestrašila, da se je sesedla pred njim.

Včasih se je prišel po takih nastopih obtoževati k meni: »Kaj ne, zdaj sem pa zopet zagrešil veliko neumnost?« Jaz pa: »Oprostite, gospod okrajni glavar, toda vašega početja pri najboljši volji ne morem označiti drugače, kot ste ga označili sami!« Povesil je glavo in molče odšel...

Da to ni bila služba za človeka bolnih živcev, je jasno. Vse delo je skoraj slonelo na meni, potem pa še taki razburljivi prizori! Moje zdravje se je slabšalo od dne do dne in naposled se mi je ponovila bolezen v vsej grozoti. Zgodilo se je, da po več noči zaporedoma prav nič nisem zaspal. Ko sem zjutraj vstal, sem se zgrudil ob postelji vsled slabosti. Toda čez nekaj časa sem se dvignil zopet, umil se z mrzlo vodo po vsem životu in šel v pisarno. In delal sem, kakor bi nič ne bilo, seveda delal z grozno težavo in muko. Onal sem se še bolj, ker sem se bal, da bi nekega dne kdo ne opazil popuščanja mojih moči.

Rajni okrajni inženir Kraupa, ki je videl, kako strmim vedno v akte, mi je večkrat dejal: »Bolj počasi, bolj počasi! Saj akti niso zajci, ki bi vam odhiteli!«

Toda bil sem že tako daleč, da se misli na akte sploh nisem mogel več iz-

nebiti. Kaj je pomagalo, če sem po uradnih urah vstal in šel iz pisarne, ko pa na delo nisem mogel pozabiti. Tudi sredi najveselejše družbe sem snoval rešitve... Še bolj seveda v samotnih nočnih urah...

Tudi to bi želel, da bi čital kak delavec težak. Morda bi se zamislil, pa vzkliknil po tihem: »Največja dobrota izmed dobrot je sladko, mirno spanje. Jaz ga imam, hvala Bogu!«

Da, spanje! Samo tisti, ki je sam trpel na tem, ve, kaj so noči brez spanja. Kdor tega ni okusil sam, nima zmisla in umevanja za tožbe takega nesrečnika. Od mojih kolegov v uradu je vedno kateri stanoval v isti hiši kot jaz in sicer navadno v sobi poleg mene.

Eden njih, gori omenjeni flegmatik, je imel navado, da je hodil zelo pozno ponoči domov, a kadar je prišel, je obešal redno svojo palico na žebelj, ki je bil zabiti v vrata med njegovo in mojo sobo.

Člen 242. se naj glasi: Ravno tako kakor državnim nameščencem Srbije in Crnegore se računata onim iz ostalih delov države voj. leta za pokojnino, samo z razliko, da se slednim vštejejo vojna leta 1914 do vstetega leta 1918.

Nikakor ne bi bilo pravično, če bi se delala razlika med plemeni. Tudi nameščenci bivše Avstro-Ogrske so na vojni veliko trpeli in bili izpostavljeni raznim šikanam. Oni, ki so bili oproščeni, so ravno tako opravljali naporno službo od ranega jutra do poznega večera, in marsikateri je zaradi izredne delavnosti in pomanjkanja živeža obolel ali celo umrl...

Mislím, da sem s tem podal jasno sliko prehodnih določil. Nujna potreba je, da se ti predlogi uvažujejo in da jih tudi podpirajo merodajni činitelji. To bo v korist državne uprave in v zadovoljstvo celokupnega uradništva.

Kje je treba metle?

Poslanec prof. dr. R. Horvat v Zagrebu je imel razgovor z dopisnikom »Našega Glasa«. Iz tega dialoga prinašamo sledeči odlomek:

»Zašto se sada toliko govori o potrebi redukcije činovnika?« zapita naš suradnik.

»To se tiče Srbije, a ne Hrvatske,« odgovori dr. Horvat. »Srbija ima sada tri puta više činovnika, nego li ih je imala god. 1914. Do toga je došlo zato, što se u Srbiji počevši od g. 1919. — činovnici imenuju u strančarske mjesto u državne svrhe. Tko hoće da u Hrvatskoj postane kotarski pristav, mora svršiti srednju školu i sveučilište. Naprotiv vidimo, da u Srbiji može takvu službu (oni to zovu »sreski pisar«) polučiti svaki »zdravo pismen« čovjek; svjedodžbe o maturi i državnim ispitima nadoknadjuje »ubedjenje« (uvjerenje). Čim se pak takav čovjek domogne kraljevog »ukaza« (dekreta), onda brzo avanzira, ako svojom glavnom dužnošću smatra podupiranje svoje »partije« (stranke). Zato i vidimo po ministarskim »nadleštva« u Beogradu povse mladih ljudi, koji su već sekretari, inspektori i načalnici. Ali zato se samo u Beogradu može dogoditi, da činovnici najvišjega »ranga« (stupnja), dobivaju dopuste u tu svrhu, da se uzmogou pripraviti za ispit prvoga razreda gimnazije!«

»Vi dakle držite, da će u Srbiji trebati reducirati oveći broj činovnika?«

»Sve, koji nemaju potrebite kvalifikacije,« odgovori dr. Horvat, »a povrh toga još i one, koji uopće nikako ne vrše svoje službe.«

»Zar ima i takovih činovnika?«

»Ovi čine dapace većinu medju srbijskim činovnicima, osobito medju onima u Beogradu. Tako imade 5 puta toliko onakvih »strojopisacica«, koje još nikada nijesu svoje ručice zamazale na stroju, nego li je onih pravih mačenicica, koje zaista vrše svojo službu. One nazovi »strojopisacice« možete po vas dan vidjeti na korzu, u kavani i u kinematografu, a u svoj ured dolaze samo svakođ prvog dana u mjesecu, da dignu teško zasluženou plaću svoju!«

»Pa zašto jih niko ne potjera, da i one vrše svojo službu?«

»Zato jer ove sretnice uživaju protekciju onih ljudi, koji su na »visokom položaju«, pa državnu blagajnu smatraju svojim kravom muzarom,« odgovori dr. Horvat. »U ostalom ima i sva sila takvih činovnika, koji nikada ne dolaze u svoj ured, osim po plaću. Većina ovih ima i drugo svoje pravo zvanje. Jedni so novinari, drugi trgovci, treći kartaši itd. Nigdje na svijetu nema medju činovnicima toliko danguba, koliko ih je u Beogradu. Ako ovi dolaze u ured, onda to biva samo na koji sat i jedino u tu svrhu, da u razgovoru sa sebi sličnim činovnicima ispiju nekoliko čašica crne kave i popuše nekoliko cigareta. O kakvom »radu« ovih »zgužbidana« nema ni govora.«

»A što je s onim namještenicima koji su imenovani bez kraljevog ukaza?«

»Valja mislite na one namještenike, koji baš nijesu »zdravo pismeni?« Medju njima ima više kategorija. Jedni zaista služe te obavljaju teže poslove po uredima. Drugi su sretniji, jer stoje u predobliju viših činovnika, te pobiru znatne napojnice od onih, koji hoće, da ih puste do g. inspektora, sekretara ili načelnika. Treći se brinu, da njihova gospoda imaju duhana, novina, žigica i crne kave, kadagod zažele. Četvrti so doduše namješteni u državnom uredu ali obavljaju privatnu službu kod kojega šefa ili kod kakvoga »uglednoga političara«, koji treba slugu, a ne će da ga plaća iz svoga džepa, već to prepušta državnoj blagajni. Ima napokon i takvih namještenika, koji od države samo beru plaću, a inače obavljaju kortešku službu svoje stranke. Ovdje će trebati velika metla, da pomete smeće koje već jako zaudara.«

H. Č.: Ljubljana.

Tam so!

Trgovci iz vse Slovenije so sklicali v Ljubljani v mestnem domu protestni shod. Kravijo, da radi pretiranih davkov. Če pa prečitamo resolucijo, sprejeto na tem protestnem shodu, takoj vidimo, da gre našim trgovcem poleg davkov se za kaj važnejšega.

Trgovci so pravzaprav glede plačevanja davkov le neki posredovalci, kajti resnični davkoplačevalci so konsumenti. Se vselej kadar se je vpeljal kak davek, so našli trgovci nacomestilo pri konsumentih. Kdo je tedaj davkoplačevalec?

V živem spominu nam je še, kako so čez noč skočile cene živilom, ko se je zvišala najemnina za poslovne prostore, a med tem, ko so trgovci pri ti priliki zvišali cene živilom za najmanj 25%, so se obenem pritožili na stanovanjski urad radi pretirane najemnine poslovnim prostorom. Stanovanjski urad je vzel zadevo najemnine na poslovne prostore v pretres in dognal, da so pretirane cene teh prostorov res dale povod za zvišanje cen živilom.

Stanovanjski urad je s sosvetom reguliral cene najemnin teh prostorov, in lahko rečemo, da so šli tukaj stotisoči ali celo milijoni trgovcem v korist. Ali mislite, da so trgovci sedaj cene živilom znižali? Kaj šel! Se navijajo jih vedno više.

Vsako sredstvo jim je dobro, kadar gre za zvišanje cen živil in drugih potrebščin.

Naši trgovci so na protestnem shodu povedali tudi, da si želijo prevrata. Že vedo, zakaj. Prevrat upropasti vse, kar je siromaku koristnega, in takih dni si naši trgovci želijo?

Ni jim doveli, da so si nakupili hiš in posestev milijonske vrednosti. Kdaj v prejšnji Avstriji so naši trgovci lahko zaprli svoje trgovine v poletnem času in šli v draga poletna letovišča, kakor se godi sedaj v Jugoslaviji? Pa tudi dvornimo, če bi im avstrijska vlada dovolila kar poljubno zapirati trgovine. Prav dobro vemo, da je bila v prejšnjem času vsaka tretja ali četrta trgovina zaprta, zato ker je trgovec faliral.

Zato ne moremo zadosti obsoditi trgovsko resolucijo, da država ne sme dati subvencij konsumnim in gospodarskim društvom.

Tovariši siromaki! Strnimo svoje vrste še bolj intenzivno v naših gospodarskih organizacijah!

Ker je bila tema, je strgal seveda vselej dolgo sem in tja po vratih, predno ga je zadel. Kolikokrat sem ga prosil, da naj položi palico kam drugam. Zaman! In tako sem se vsak večer že vnaprej tresel, kdaj da začne tisto škrabanje in že misel na to mi ni dala zaspati.

V tisti hiši v istem nadstropju je stanoval tudi kapelnik postojnske godbe, velik, robusten Čeh. Tudi tega navadno ni bilo pred sredi noči domov, a kadar je prišel, je stopal in lomastil po lesenih stopnicah, da mu je kar grmelo pod nogami. Tudi njega sem prosil, naj bi hodil bolj tiho. On pa je od tistihdob še bolj ropotal, šel nalašč po trikrat, štirikrat po stopnicah gor in dol, a pred mojimi vrati je povrh še na vso moč s svojimi težkimi čevlji pocepetal. Človek ne bi verjel! No, mož menda ni bil prav normalen, ker je bil epileptičen. Nekoč sem videl, kako ga je zviška vrglo na kamenit tlak in kako

se je grozno potolkel. Bil je še bolj usmiljenja vreden kot jaz...

Tako do polnoči, včasih tudi delj, ni bilo miru v hiši. Okoli ene so poleti prihajali pa že Vipavci s svojimi oslički, ki so grozovito rjgali, da se je razlegalo po vsej Postojni. A ob treh, komaj da se je svitalo, se je začel producirati pastir s svojim rogom — zopet posebne vrste godba, ki je morala zrevolucionirati tudi najmirnejše živce. Da bi se izognil vsaj tem najhujšim rečem, sem šel stanovat v mlín doli na Pivko. Ropotanje mlina bi bilo s svojo monotonostjo morda celo uspavajoče učinkovalo name, a poleg mlina je bila, žal, tudi žaga!

Do kake stopnje se popne lahko živčna bolezen, je razvidno iz sledečega.

Ležim nekoč zopet tako brez spanja, pa začujem v predsobi glasno govorjenje, smejanje, trkanje s kozarci in petje — lepo ubrano petje! Toda kaj je bilo

meni v tistem groznem trpljenju za petje! Jaz sem si želel samo miru, miru... Togotil sem se silno nad brezobzirnostjo in trdosrčnostjo ljudi.

Drugi dan sem šel v pisarno kot po navadi, a z gnjevom v srcu, da so domači dopustili tisto veseljačenje pred mojo sobo, ko so vendar vedeli, kako je z mano. Imel sem doma hrano. Ko sedimo opoldne pri mizi, me vpraša gospa Mimi, tista dobra, zlata duša, ki je morda edina čustvovala z mano, kako noč da sem imel. Da je bila zdaj še ona taka in da je še ona uganjala hinavščino, me je strašno raztogotilo. Vrgel sem žlico po mizi in odšel v pisarno. Napisal sem tedaj pismo in ji ga poslal po slugi. Naznanil sem ji, da se preselim, ker tega vendar ne morem vzeti nase, da bi se kdo na tako grd način norčeval iz mene.

(Dalje prih.)

Črmlanec:

Kje je korist našega izvoza.

Statistika našega izvoza in uvoza pravi, da se naša trgovska bilanca zboljšuje, ker se je uvoz zmanjšal, izvoz pa zvečal za 130%. Razveseljivo bi bilo to zboljšanje, če bi tudi imelo blagodejni vpliv na našo valuto in na naše življenske razmere. Tega vpliva pa ni nikjer, nasprotno, naša valuta vkljub naraščajočemu izvozu pada, draginja pa je zadnje čase porastla najmanj za 100%. Naša valuta je prišla že tako nizko, da smo že podobni bankroterju Avstriji.

To trajno padanje vrednosti našega denarja povzroča draginjo.

Vsi vemo in vidimo, da gredo dan za dnevom vlaki živil iz naše zemlje, vsi čutimo, da »izvozničarji« spravljajo čez mejo vsako pušico, ki ga morejo dobiti v svoje roke, saj pri nas ni zabele in svinjskega mesa. Agrarna država smo, pa je Beograd brez moke in kruha, mora uvažati romunsko blago, pri nas pa postala kruh in moka draga kot v lekarni »arcnije«, ki so tudi že samo za najtežje dobičkarje.

Vsi se vprašujemo, kako je mogoče, da raste izvoz, pa pada valuta in raste draginja? Boljšanje bilance bi moralo zboljšati valuto? Pri nas pa je narobe.

Vse zrnje v naših žitorodnih krajih imajo v rokah Židje in pa banke. Te so že zdavnaj odvzele kmetu poljske pridelke po »primernih« cenah. Banke porabljajo svojo glavnico v to, da skrbijo za primerne cene našim živlom. Vprašaj katerega trgovca hočeš, vsak ti pove, da ni dobiti od zdolaj zrna; vse je v rokah židov in bank. Za te ne veljajo naredbe in zakoni. Židje in banke lahko zbirajo in grmadijo zaloge. Svinje in svinjsko meso spravlja čez mejo le nekaj oseb. Tem bi davčna oblast lahko prišla do živega s primerno obdačbo, če bi si upala.

Naše zlo so Italijani. Ti prihajajo k nam po govejo živino. Da bi je ne plačevali predrago, skrbje za nizki kurz naše valute. To jih stane malo truda, ker se pri nas nihče ne zmeni, da bi jim otežkočal to zlobno delo. Čehi so večkrat popravili svojo valuto s tem, da so jo kupovali.

Čim bolj prihajajo Italijani k nam, tem bolj pada vrednost našega denarja, bolj raste draginja. Italijani nas bodo spravili na nič. Časopisje je opozarjalo in danes čivkajo že vrabci po strehah, da Italijani ubijajo našo valuto. Ali Italija je »veliki« zaveznik, zato mu moramo biti hvaležni, zato nam lahko delajo neprilike, kjer hočejo.

Naša naloga bi morala biti, da otežkočamo Italijanom ubijanje naše valute. Ako bomo preprečili to zavezniško delo, bomo s tem tudi ustavili napredovanje draginje in bomo imeli koristi od zvoza.

Preprečiti se mora tudi razprodaja Jugoslavije. Vse kaže, da sedaj ko je Avstrija popolnoma razprodana in izmozgana, je prišla na vrsto tudi Jugoslavija.

Mi bomo najbrže izvažali toliko časa, da bomo vse izvozili, potem bomo brez blaga in brez valute.

Izvoz naj bi se dovolil le naši izvozniki trgovini, ki naj izvažajo po cenah, katere odgovarjajo svetovnim cenam. Marsikatero blago dobe tujci pri nas zastonj.

Finančni minister se je prepozno spomnil, da bi obdačeval tudi tujce in ne-trgovce. Ti so odnesli že ogromno denarja.

J. L.

Položaj uradnikov - penzionistov pri nas in v Avstriji.

Pred kratkem sem povedal, kako skrbi vlada SHS za svoje penzioniste — prečane s tem, da jim protipostavno odreka pravico do osebne in draginjske doklade, če imajo postranski zaslužek mesečnih 4000 K in če niso služili vsaj 25 let.

Država nima nikake etične pravice napraviti ad hoc, to je nalašč, zakon, na podlagi katerega ji je dana možnost izpreminjati enostransko pogodbo, sklenjeno z državnim uradnikom pri vstopu v državno službo. S to pogodbo je dobil uradnik ipso iure pravico do vsakega izboljšanja penzije — osebne ter rodbinske doklade so tako izboljšanje! — ter v ničemer ne velja zanj kaka naknadna enostranska utesnitev. Seveda, ker manjka pri nas forum, na katerega bi se uradnik pri takih zadevah obrnil, mora molčati. »Kuschen«, pravi Nemeč. »Protipostavno« prav za prav ni prava beseda, ker de facto je postava tu, ki omogoča izpreminjanje pogodbe; reklo bi se bolje, da je postopanje države, ves njen nastop v ti zadevi »contra bonos mores et contra contractum«, torej ničeven.

Sedaj si pa oglejmo razmere pri avstrijskih penzionistih! Vnaprej moram pripomniti, da nas beseda »Avstrija« prav nič ne sme strašiti. Sem injenja, da bi se naše uradništvo lahko tudi sklicevalo na Hotentote, če bi imeli kake uradnike in bi bile njihove razmere boljše nego so naše.

Da v avstrijskih penzijskih določilih ni nobenega govora o tem, da uradnik — penzionist ne sme imeti postranskega zaslužka, — da le ni zoper čast, — tega pač ni treba posebej poudarjati. To je nekaj samo ob sebi umevnega. Avstrijska vlada stoji na stališču, da je treba kolikor mogoče veliko uradništva prevesti v zasebne službe ter tako razbremeniti državni budget. Radi tega forsira vlada penzioniranje svojega uradništva in ji je le všeč, če si penzionisti poiščejo postranske zaslužke. Čim več penzionistov bo imelo dober privatni zaslužek, tem manj bodo silili, da jim država zviša penzije ali doklade. To je nekaj tako naravnega, da se mora človek prijeti za glavo, če vidi, da naša vlada SHS stoji na nasprotnem stališču ter brani svojim državnim penzionistom imeti postranske zaslužke. Da se more to različno naziranje obeh držav umeti prav, je pač treba pomisliti, da vladajo na eni strani zapadna kultura in zapadni nazor, zapadno mišljenje, — danes rabijo gotovi listi v svojem klečoplastvu za pojem besedo spako moškega spola: »mentalitet«, katere slovenščina ne pozna! — na drugi strani pa iztočna »kultura« in iztočni nazor. Nasprotje pač še ni premostljivo.

Torej kako se godi avstrijskim državnim penzionistom? Odgovor je lehak in se glasi: Prav dobro, tako dobro, da bi naši trpini bili lahko veseli, če bi bili na istem stališču.

Za mesec februar 1922 n. pr. je prejel vsak penzionist poleg svoje normalne penzije, ki mu gre in poleg draginjske ter rodbinske doklade, — še poseben donesek 85.000 A. K. ali po približnem kurzu 1:70 1214 D! In nadaljni doneski se določajo vsak mesec posebej v razmerju s številkami indeksa. (Pri nas španska vas!)

Prav sedaj pa je v tiru velikopotezna regulacija penzijskih in preskrbovalnih

prejemkov. Vlada je predložila parlamentu načrt novega penzijskega zakona, iz katerega bi bilo omeniti le sledeča najvažnejša določila in sicer:

1.) Podlago izračunavanja penzijskih prejemkov tvori 90% vseh aktivitetnih prejemkov, to je temeljna plača in vse kakorkoli imenovane doklade, s čimer je rečeno, da tisti, ki gre po 35 letnem, oziroma pri akademikih po 30 letnem službovanju, v pokoj, ima samo za 10% manj prejemkov nego njegov aktivni tovariš. (Tu je naš najnovejši zakon bolji v toliko, ker določa baje, da pritiče pri nas v istem položaju 100%, torej vse).

2.) Penzije se vrejajo popolnoma avtomatično po aktivitetnih prejemkih.

3.) Popolno izenačenje prejemkov novih in starih penzionistov. (Pri nas zelo potrebno!)

4.) Odprava posmrtnega kvartala ter uvedba posmrtnega semestra.

5.) Zvišanje vdovnin do 80% prejemkov zamrlega soproga.

6.) Veljavnost za nazaj od marca 1921.

Če torej pogojno abstrahiramo od brezpomembnega določila ad 1.) vidimo, da je stališče avstr. penzionistov povsem boljše, nego naših in da naša določila trpe predvsem na neki čudni ozkosrčnosti, ki bi jo bilo pač odpraviti. Tu bi imela »Osrednja zveza državnih nameščencev« pač hvaležno vlogo za delovanje. Izgovori gotovih oseb, da ni bilo ali da sploh ni mogoče kaj več doseči, nego to, kar je v novem zakonu kodificirano, nič ne velja.

Priznati se mora, da nas siromašna premagana, bankrotna Avstrija v tem oziru prekaša.

Opozarjamo zlasti naše poslance na to vprašanje, ki naj bi se za penzioniste zavzeli ter pred vsem povzročiti skušali, da se zgoraj omenjena utesnitev takoj ukine.

Studij in državna služba.

Ko opazujemo čiščenje v uradniških staležih in zahteve po šolski izobrazbi za razne razrede od XI. do I., vidimo isto neskladnost, kakoršno opazujemo že od prera vata sem.

Razni gospodje poslanci določajo uradništvu uradne ure, najraje bi jih določili dnevno 10, dasi sami ni k 2- do žurnim sejam ne hodijo; gospodje poslanci predpisujejo tudi študij za razne službe, prav po šabloni predvojnih držav. Sposobnost in pridnost jim ni glavno, glavno jim je študij. In vendar imajo pravico nastopati najmogočneje ljudje, ki imajo jedva štiri razrede ljudske šole. Pol večnosti so te mučili po razredih, izpitov je bilo za pol mernika, da si dobil državno mesto; potem so prišli službeni izpiti in dolgoletna praksa in kdor ima poseben talent, posebno srečo in mogoče tudi posebno protekcijo, prileze s svojo glavo v II. razred; tukaj pa zagleda kot svojega »šefa« — ministra - mesarja, ministra-kmeta, ministra - proletarca - milijonarja ali ministra - časnikarja, ki niti vseh oddelkov svojega resorja ne pozna. In ti gospodje odločutele o državi in uradništvu, podpisujejo zakone, ki so jih naredili drugi in »vodijo« vlado, dokler ž njimi ne pomeđe kriza. Vse po šabloni skrahiranih predvojnih držav!

Uradništvo, ironijo proč! Bodočnost države je na naših ramenih, zato delajmo po tem in zahtevalmo temu primerne rešpekte!

K. L.:

Redukcija uradništva.

Več mesecev že čitamo po raznih listih novice in notice o redukciji državnega uradništva. Zdi se, da se z nekako naslado piše o tem. Čuditi pa se je, da tudi uradniški krogi sami več ali manj odobrujejo to redukcijo.

Na kak način bo izvršena redukcija, o tem še menda natanko ni poučen nikdo, razen tistih, ki delajo na tem. V čem bo obstojala redukcija v resnici? V glavnem menda samo v tem, da bodo odpuščeni stari.

Mogoče, da bodo s tem pridobili mladi in da bo njim olajšano napredovanje. Gotovo je le to, da se bo z redukcijo pahnilo zopet mnogo družin v bedo in da bo med prizadetimi mnogo takih, ki imajo tudi še nepreskrbljenih otrok.

Četudi dobe ti reveži popolno osnovno plačo kot pokojnino in sedanje draginjske doklade, se bodo vendar po pravici morali čutiti zapostavljene, ker ne bodo več deležni ugodnosti, ki bi jih mogla mogoče prinesiti bodoča pragmatika.

Zakaj sploh redukcija? Nekatero kategorije povdarjajo, da v njihovih strokah ni odveč uradništva, da ga temveč celo primanjkuje. Mogoče, da so druge kategorije res prenapolnjene. Temu bi se pa morda le dalo priti v okom s primerno porazdelitvijo razpoložljivih moči. Na vsak način je redukcija protisocialno dejanje, kar bo tem bolj usodepolno za prizadete, ker je v sedanjih razmerah popolnoma izključeno, da bi dobil starejši državni uradnik v privatnih podjetjih primerno službo.

Ker je vendar znano, da z današnjimi prejemki pri naskromnejšem življenju ni mogoče izhajati, bo tak penzionist s svojo družino brez milosti vržen v najhujšo bedo.

Če je naša država res demokratična, kakor se vedno povdarja, tedaj bi se kaj takega ne smelo izvršiti.

Celokupno uradništvo v splošnem gotovo ne more odobravati redukcije. Vse uradništvo brez razlike bi marveč moralo solidarno nastopiti proti izvršitvi redukcije.

Država naj štedi pri ustanavljanju novih uradniških mest; naj pa ne goni z redukcijo v bedo starih, izkušenih uradnikov, dokler so še zmožni in volini opravljati službo.

Vestnik.

Občni zbor društva zemljiškopravnih uradnikov in izprašanih aspirantov za Slovenijo v Ljubljani se je vršil dne 9. aprila 1922 v justični palači v Ljubljani. V uvodnih besedah se je predsednik tov. Pogačnik toplo spominjal med letom umrlih članov tovarišev Apašiča, Deržala in Mehore. Po izčrpanem poročilu predsednika, tajnika in blagajnika o društvenem delovanju in premoženju je bil izvoljen per acclamationem za predsednika pis. ravn. tov. Pogačnik, v odbor pa tovariši: Rajko Stojc (podpredsednik), Primožič (blagajnik), Rainer (tajnik), Sirmik, Podboj, Petrovič, Frank in Gostič, namestnikom odbornikov: tov. Špence in Kustrin, zastopnikom zbornih sodišč, in sicer za Celje: tov. Zorko, namestn. tov. Löske, za Maribor: tov. Podlesnik, namestn. tov. Humar, za Novomesto: tov. Drašler, nam. tov. Adamič; za pregledovalce računov tov. Terstenjak in Škerlavaj, namestnikom pa Robida in Stegnar. Na predlog tov. blagajnika je občni zbor enoglasno sklenil zvišanje članarine od

1 D na 1 D 50 p mesečno, in sicer od 1. aprila 1. 1922 dalje. Nadaljni predlog tov. blagajnika za ustanovitev fonda za izplačevanje posmrtnine se odda ožjemu odseku. V ta odsek so bili enoglasno izvoljeni tovariši Primožič, Kustrin, Frank in Podboj. Eventuelno narasli stroški v ta namen se kreditirajo iz društvene blagajne. Poročilo viš. pis. ravn. tov. Abrama o započeti akciji društva, da se poenostavi delo v sodni pisarni, se je sprejelo z odobravanjem naznanje ter se je tov. predsednik v iskrenih besedah zahvalil ožjemu odseku za njegovo vstrajno in požrtvovalno delo. Prosimo tovariše zunanjih sodišč, da ne pozabijo, da se je članarina zvišala od 1. aprila 1922 dalje za pol dinarja in da nam blagovolijo ta povešek naknadno vpslati. Odbor.

— Iz finančne kontrole. Meseca febr. letos je bilo vpokojeno večje število poduradnikov finančne kontrole. Vpokojeni so bili tudi nekateri proti svoji volji, akoravno že s polnimi leti, vendar še ne 60letne starosti; njih službena sposobnost bi se imela po službenih predpisih dognati potom zdravniških izjav. Bili so med temi tudi nekateri z uradniškimi izpiti. Ti poduradniki so dobili torej, namesto da bi se jih odlikovalo, če že ne drugače, vsaj ad personam z višjim činom, nepričakovano, kar brez vsega vzroka, takomenovano plavo polno! Vrhutega so prikrajšani na dnevnicah mesečno za 200 D.

Protipredlogi k osnutku nove službene pragmatike. Tajništvo O. Z. so poslale protipredloge k novi službeni pragmatiki sledeče organizacije: Društvo davčnih izvrševalcev, Društvo jugosl. drž. uslužbencev v Mariboru, Društvo certifikativ, Društvo sodnih poduradnikov in slug. Od posameznikov so se javili s protipredlogi: dr. nameščenci v Kočevju, g. fin. tajnik Satler v Slovenjemgradu, g. Rajko Zwirn, upravitelj bolnice v Mariboru, g. Rajko Alt, sodni kanclist v Ptuj in car. uradnik g. Fran Jelen. Ko bo pragmatični odsek formuliral vse protipredloge, pridejo pred plenum širšega odbora O. Z., ki bo o njih definitivno sklepal. Končno redigirane predloge k posameznim členom bomo objavili. O. Z.

Hranilni in posojilni konsorcij v Ljubljani naznanja vsem svojim članom, da se bo vršil v soboto, dne 22. aprila 1922, ob 7. zvečer v restavraciji g. Mraka na Rimski cesti v Ljubljani redni občni zbor z nastopnim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika o lanskem rednem zborovanju. 2. Poročilo o poslovanju in računskem sklepu »Hranilnega in posojilnega konsorcija« za upravno leto 1921. 3. Poročilo nadzorovalnega sveta. 4. Razdelitev poslovnega dobička koncem leta 1921 in dotiranje rezervnega zaklada. 5. Določitev obrestne mere za posojila in hranilne vloge ter odpovedne dobe za slednje. 6. Določba glede plodonosnega nalaganja razpoložljivega denarja. 7. Določitev največjega števila deležev, ki si jih sme pridobiti posamezen zadržnik. 8. Določitev viška posojil in hranilnih vlog, ki jih sme sprejeti konsorcij. 9. Honoriranje funkcionarjev. 10. Slučajni predlogi zadržnikov. 11. Dopolnilne volitve. — Pripomba. V slučaju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje istotam za rešitev istega dnevnega reda nov občni zbor, ki bo sklepčen brez ozira na število prisotnih zadržnikov. Udeležitev dolžnost! Završni račun leži v društveni pisarni: Hilšerjeva ulica 7, pritličje, na upogled od 18. t. m. dalje vsak dan med uradnimi urami od 2. do 3. popoldne. — Odbor.

Državni cestarji. Zadnji čas se dosti piše v našem glasilu o novi službeni pragmatiki drž. uslužbencev. Tudi državni cestarji, včlanjeni v društvo niž. drž. uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani, smo svojčas apelirali na razne gg. poslance, naj bi se drž. cestarji postavili v novi službeni pragmatiki v čin drž. slug z vsemi prejemki in pravicami te kategorije. Žalibog je bil ves naš trud in delo v tem oziru za izboljšanje našega gmotnega položaja doslej brez uspeha. »Nema mesta« za najnižjega drž. uslužbenca (ako se smemo drž. cestarji tako zvati) v novi službeni pragmatiki! Pozivljamo torej ponovno naše društvo nižjih drž. uslužbencev in vse tovariše, ki imajo novo službeno pragmatiko v izvršitvi, naj tudi drž. cestarje kot take vrstijo v VI. kategorijo drž. uslužbencev. Državni cestarji smo nastavljeni po enoletnem povoljnem službovanju z dekretom kot drugi državni uslužbenci; a pri vsakem povešku draginjskih doklad je proti nam dosti pomislekov z izgovorom, da drž. cestarji istega poveška draginjskih doklad ne dobe, ker niso pragmatično nastavljeni in ker torej tudi takih železnic nimajo kot drugi drž. uslužbenci.

K. F.
Društvo drž. upravnih uradnikov za Slovenijo je imelo 9. aprila t. l. v Celju svoj II. redni občni zbor, na katerem se je izvolil sledeči odbor: načelnik: Gustav Nebenfürher, nadupravitelj (Ljubljana); I. podnačelnik: Iv. Sedlar, upr. nadzornik (Ljubljana); II. podnačelnik: Josip Stegnar, upravitelj (Ljubljana); tajnik: Pavel Kržan, upr. oficijal (Ljubljana); tajnikov namestnik: Franc Gamerc, upr. nadoficijal (Ljubljana); blagajnik: Jakob Adamič, upravitelj (Ljubljana); blagajnikov namestnik: Ivo Melika, upravitelj (Celje); odbornik: Rajko Zwirn, upravitelj (Maribor); odbornik: Iv. Prekoršek, upravitelj (Celje).

Odbor društva drž. pisarniških uradnikov za Slovenijo v Ljubljani se je na prvi odborovi seji konstituiral sledeče: podpredsednik Ivan Šabec, oficijal pri oddelku za notranje zadeve; tajnik Viljem Pisansky, pis. pristav pri oddelku za socialno politiko; blagajnik Ivan Sotelšek, vodja pisarne oddelka min. za trgovino in industrijo. Za načelnika odseka za enotno poslovanje Ferič Anton, pis. pristav pri oddelku za notranje zadeve; posmrtnega in podpornega sklada društveni predsednik Slavo Kobe in načelnikom pragmatičnega odseka Ivan Šabec, ki je obenem delegat za pragmatični odsek O. Z. — Na tej seji se je dalje razpravljalo vprašanje glede sprejema društva pis. oficijantov. Društveni predsednik g. Zargi je bil pozvan, da v smislu navodil referira pri svojem odboru in o poteku poročila pri prihodnji seji. Da bo članom olajšano plačevanje članarine in drugih prispevkov, je društvo pristopilo poštnemu čekovnemu prometu. Tovariši izven Ljubljane, ki še niso poravnali članarine, dobijo v kratkem poštno položnico, na kateri bo razviden zaostanek. Prihodnje redne seje se bodo vršile prvi torek v mesecu v mestni posvetovalnici. Seje so javne in je vsak društveni član dobrodošel. Važne vesti se bodo priobčevale v »Našem Glasu« in, če mogoče, tudi v glavnih slovenskih dnevnikih. Društveni odbor.

Društvo jugoslav. drž. uslužbencev in vpokojencev v Mariboru ima redni občni zbor dne 22. aprila 1922 ob 20. v porotni dvoranj okrognega sodišča v Mariboru. Posamezne skupine državnih uslužbencev in vpokojenci naj naznanijo pred otvoritvijo občnega zbora odboru svoje kandidate za novi odbor.

VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z O. J. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poročstvu, zaznambi na službene prejemke in zastavi življenjskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBRESTUJEJO PO

4%

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt.